

virkelig skulde være muligt at give saadanne Bestemmelser i Salgsbevillingerne, som kunde have Opnaaelsen af det i Vædringsforslaget tilføjede Blemme tilføje; jeg skal derfor tillade mig at gjøre det ærede Thing bekendt med de Bestemmelser, som i denne Retning Hayes i Crectionsbrevene. Jeg havde efter det Standpunkt, hvorpaa Sagen tidligere stillede sig for mig, ikke nogen egentlig Opfordring til at lade alle Crectionsbrevne gennemgaae i Anledning af det Lovudkast, som her foreligger; thi jeg fandt, at, naar der kun i eet eller nogle faa Crectionsbrevne var en Bestemmelse, som hindrede eller stillede sig i Veien for Salg af Bøndergods paa de sædvanlige Vilkaar, saa var der, under de bestaaende Forhold og med den Grundlovsbestemmelse, som her kommer i Betragtning, allerede Motiv nok til at søge en saadan Bestemmelse hævet ved Lov; men efter de Forhandlinger, som om denne Sag tidligere have fundet Sted her i Thinget, og navnlig med Hensyn til det under Nr. 3 stillede Forslag, har jeg anseet det for uundgaaelig nødvendigt at lade et saadant Gjennemsyn af alle Crectionsbrevene foretage, og Resultatet heraf skal jeg nu tillade mig at meddele det ærede Thing. Der findes, hvad jeg strax skal bemærke, ikke flere end 7 eller 8 Crectionsbrevne, hvori der overhovedet findes et Forbud imod, at Bestidderen maa ansøge om Tilladelse til at afhænde Bøndergods; jeg har allerede i Lovudkastets Motiver nævnt de 4, og foruden disse er dette nemlig kun Tilfældet med Crectionsbrevene for Stamhusene Vennerlund, Hindsøgaard, det Ahrenstorffske Stamhuus og det Schildenske jydsk Gods. Der var en æret Rigsdagsmand, som sidst berørte, at der skulde være en lignende Bestemmelse i Crectionsbrevene for Baroniet Ablersborg og Baroniet Wilhelmsborg, men den findes ikke i nogen af disse to Crectionsbrevne; i Crectionsbrevet for Ablersborg findes der rigtignok nogle Bestemmelser — som i næsten alle Crectionsbrevne —, der forbyde Bestidderen at sælge, og saa staaer der tillige i Crectionsbrevet for Ablersborg, at, dersom Bestidderen forsøger at sælge, saa vil den samme Følge indtræde, som er bestemt i de øvrige Crectionsbrevne, nemlig, at han mister Bestidelsesretten,

men der er ikke noget directt Forbud mod at anholde om Tilladelsen dertil. I Crectionsbrevet for Wilhelmsborg er der derimod slet ingen saadan Bestemmelse; der er saaledes kun de nævnte 8 Stamhuse, i hvis Crectionsbrevne en saadan Bestemmelse findes, og af disse 8 har jeg senere faaet Tvivl med Hensyn til Baroniet Gaunøe, hvis Crectionsbrev ikke ganske bestemt indeholder et saadant Forbud, men kun et bestemt Forbud for Bestidderen imod at søge om Tilladelse til at optage Laan paa Baroniet, hvilket Forbud rigtignok staaer i Forbindelse med andre Bestemmelser, som tilholde ham at sammenholde det hele ham overleverede Baroni. Dette var med Hensyn til Antallet af de Crectionsbrevne, som Lovudkastet overhovedet kan komme til at angaae. Med Hensyn til de Bestemmelser til Fordeel for Bønderne eller Antydninger om, at Crector ogsaa har tilføjtet Bønderstandens Tary, som indeholdes i Crectionsbrevene, saa kan jeg nu tillige give Oplysning om, at saadanne Bestemmelser eller Antydninger kun findes — foruden i de Bestemmelser, som have grundlagt det Classenske Fideicommissgods og det Neergaardske Fideicommissgods eller Godserne Skjoldnæsholm og Svendstrup, som under en anden Sag er Thinget bekendt — i Crectionsbrevene for Grevskabet Roepstorff, Stamhuset Gaunøe, Stamhuset Erholm, Stamhuset Aulumgaard og Stamhuset Bistrup; det er alle de Crectionsbrevne, hvori der findes en saadan Bestemmelse, og jeg maa ved det nærmere Kendskab, som jeg ved denne Leilighed har erholdt til Crectionsbrevene, paa det Bestemteste modsigge de Dittringer, som oftere ere fremkomne her, at man overhovedet af Crectionsbrevene kunde see, at Testator eller Crector ved Stamhusets Oprettelse ligesaa vel skulde have tilføjtet Bøndernes som hans Successorers og Families Tary. Det fremgaaer klart af de allerfleste Stamhuusbrevne, at Crector kun har tænkt paa sin Families og sine Successorers Tary og paa Stamhusets Sammenhold for den, der var berettiget til at tiltræde det, og jeg troer endog, at selv de Crectionsbrevne, som indeholde en særlig Clausul eller Antydning om, at der ogsaa har været tænkt paa Fæsterne, ikke meget vidne om, at dette har været noget